

Stanovisko a odporúčania SKU k opatreniam na zlepšenie kvality vzdelávania na Slovensku

*1. The National Reform Programme announces a gradual increase in the **salaries** up to 120% of the average SK salary by 2020. How realistic is this target considering negotiations with the Ministry of Finance? Has the increase by 5% for 2015 been confirmed?*

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku spolu s dvanástimi najvýznamnejšími profesijnými organizáciami v školstve už 30. januára 2013 adresovali Vláde SR spoločnú výzvu (príloha č.1), v ktorej upozorňujú na niektoré negatívne tendencie v školstve a v otázke platov učiteľov sa zhodli na nevyhnutnosti zvýšiť plat učiteľa v regionálnom školstve do roku 2016 na úroveň 1,2 až 1,6 násobku priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Vláda na túto výzvu, podľa našich vedomostí, nikdy nereagovala. Cieľ stanovený v Národnom programe reforiem preto považujeme za neadekvátnu reakciu na súčasný stav a potreby slovenského školstva.

Aj po zvýšení tarifných platov o 5 % na rok 2015, zostáva nástupný plat učiteľa (589,50 eur) na úrovni absolventov stredných škôl bez maturity. Učiteľské povolanie preto (náročnosť práce/nízka mzda) patrí medzi najmenej atraktívne povolania nielen medzi povolaniami vyžadujúcimi vysokoškolské vzdelanie, ale medzi povolaniami vôbec. Keby vláda zvyšovala platy každoročne len o 5% (k čomu sa nikde doteraz nezaviazala), predstavoval by nástupný plat v roku 2020 približne 730 eur, čo je dnes nástupný plat v susednom Česku.

Atraktivitu učiteľského povolania znižuje aj nízky nárast platov v súvislosti s rokmi praxe. Podľa

súčasného systému môže plat, bez absolvovania školení (minimal training), narastať prvých 16 rokov praxe o jedno percento, ďalších 16 rokov o 0,5%. Priemerne však v povolaniach s vysokoškolským vzdelaním vzrastie za 5 rokov praxe plat o 50%.

Pripomíname, že podľa programu Milénium, ktorý vláda schválila v roku 2001, mali platy učiteľov už v roku 2011 dosahovať 1,6 násobok HDP na obyvateľa. Podľa štatistík Eurydice 2013/2014 dosahuje zákonný nástupný plat 0,5 násobok HDP na obyvateľa a maximálny necelých 0,7 násobok. V rozpätí rokov 2009 stúpol podľa tejto štatistiky nástupný plat (vypočítané podľa Harmonised Index for Consumer Prices) na Slovensku len o 1,91 percenta (v ČR o 26,96%, v HU o 11,29% a v PL o 6,0 %).

SKU je preto naďalej znepokojená prístupom vlády k platovej otázke. Očakávame od vlády, aby čo najskôr a jednoznačne garantovala zvyšovanie nástupných plátov tak, aby učiteľské povolanie bolo v roku 2020 skutočne atraktívne. Vláda by mala dať jasný signál a záruky už súčasným najlepším študentom v maturitných ročníkoch, aby sa mohli bez obáv o hmotné zabezpečenie hlásiť na pedagogické fakulty a v roku 2020 nastúpiť do škôl.

2. Initial training of teachers is being reviewed among others with increase in practical training, addition of standards on ICT use in teaching and foreign language training for future teachers. What is the current status of the changes and the calendar for implementation?

Prax študentov fakúlt pripravujúcich budúcich pedagógov je stále nedostatočná, výcvik v reálnej praxi na školách je obmedzený na niekoľko týždňov a niekoľko odučených hodín. Ministerstvo priamo nemá dosah na obsah výučby (veď platí akademická sloboda), ale malo by prejavovať záujem o skutočnú reformu

vysokoškolského vzdelávania a intenzívnejšie diskutovať s pedagogickými katedrami o nastavení obsahu výučby. Kvalitu absolventov negatívne ovplyvňuje nízka atraktívnosť profesie pre absolventa. Študenti sú pripravovaní pre prax s využitím IKT, realita na školách je však taká, že mnohé z nich (najmä v Bratislavskom kraji-nevyužívajú eurofondy), zaostávajú vo vybavení informačnými technológiami.

*3. Do the recently developed **professional standards for teachers** relate to both initial and further training of teachers? What consultations with stakeholders were made to develop the standards? Have these been published? What about other potential measures for initial training?*

Pedagogická a nepedagogická verejnosť dosiaľ nebola obsažnejšie oboznámená s profesijnými štandardami. Stále nie je jasne odôvodnená ich potreba ani zrejmý reálny prínos pre žiaka a učiteľa. Rovnako nie sú známe podrobnosti ohľadom ich zavádzania, spôsobu dosiahnutia, overenia a ohodnotenia dosiahnutia kariérneho stupňa. Štandardy neboli doteraz zverejnené a neprebehla k nim širšia verejná diskusia.

*4. For the **career system** for teachers and continuous training linked to it to have full effect, the Ministry is currently implementing measures to improve the quality and relevance of courses offered. This is needed, in particular considering the findings of the 2013 OECD TALIS survey that the proportion of Slovak teachers who undertake professional development activities is the lowest in the EU. What is the current status of this on-going work? What about funding of these courses? Is the available funding sufficient for all teachers interested to participate? What other changes are being made to the system (e.g. extension of the validity of the credits gained beyond 7 years)?*

Pre učiteľov je absolvovanie vzdelávania akreditovaných ministerstvom školstva často jediná cesta, ako si zvýšiť plat (získaním 30/60 kreditov za

vzdelávanie sa zvýši tarifný plat o 6/12 %). To čo malo pôvodne slúžiť na zvýšenie pedagogického majstrovstva učiteľov, sa stalo skôr riešením ich neblahej finančnej situácie. Pokiaľ nám je známe, ministerstvo ani MPC nedisponujú (okrem štúdie TALIS) žiadnou vlastnou hĺbkovou analýzou, ktorá by ukázala, ktoré školenia učitelia skutočne potrebujú a chcú absolvovať. Nie je nám známa žiadna logika, na základe akých kritérií sa postupuje pri výbere obsahu a vytváraní ponuky školení (akoby šlo len o naplnenie zadaného počtu školení a nie o ich kvalitu a zmysel).

Kredity majú stále obmedzenú platnosť 7 rokov, v decembri sa opätovne (už tretíkrát) zrušenie tohto, podľa nás nespravodlivého a absurdného časového obmedzenia, odložilo o jeden rok, na január 2016. S tým tiež korešponduje prijatá norma, ktorá zrušila možnosť absolvovať vzdelávanie a získať kredity overením profesijných kompetencií, ak tieto učiteľ nadobudol samoštúdiom. Tieto skutočnosti vnímame ako určitú snahu zo strany ministerstva obmedzovať počet učiteľov absolvujúcich akreditované vzdelávania vzhľadom na nedostatok financií.

Iné formy vzdelávania a osobného profesijného rozvoja, účasť na seminároch a konferenciách, ktoré organizujú vysoké školy, vzdelávacie inštitúcie alebo neziskové organizácie, nie sú nijakým spôsobom zohľadňované v ohodnotení kariérneho rastu učiteľa. V mnohých prípadoch (česť výnimkám) takéto neakreditované formy vzdelávania zamestnávateľ učiteľovi ani neumožňuje. Jedinou možnosťou je zúčastňovať sa na nich v rámci dovolenky a hrať ich z vlastných finančných prostriedkov. Paradoxom je, že napr. špecializačné programy medzinárodného charakteru, chránené medzinárodnými licenciami, nie

sú u nás akreditované a v našom školskom systéme akceptované. Tým sa zároveň bráni prieniku nových prvkov a myšlienok do nášho školstva.

5. *Teachers report strong needs to **teach students with special needs, to develop skills to teach with ICT and to implement revised curricula**. What specific measures have been taken in the recent past and are planned over the next months in these areas in particular?*

SKU nie sú známe konkrétne opatrenia v tejto otázke. Hoci väčšina učiteľov absolvovala akreditované školenia, najmä v oblasti IKT, nie sú motivovaní na používanie získaných poznatkov v pedagogickej praxi, pretože zaostáva vybavenie škôl modernými technológiami, školy majú pomalé pripojenie na internet, chýba digitálne učivo.

6. *How far is continuous training compulsory for teachers and how far are headmasters encouraged to stimulate such training by teachers of their schools?*

Vzdelávanie nie je pre učiteľov povinné, mnohí učitelia sa ďalšieho vzdelávania vôbec nezúčastňujú. Pre riaditeľa znamená uvoľňovanie na školenia ďalšie finančné náklady (zastupovanie). Nevieme, do akej miery sú riaditelia presvedčení o užitočnosti školení pre samotných učiteľov a efekte na kvalitu výučby. Podľa prieskumu SKU až 20 % učiteľov má skúsenosť, že ich riaditeľ alebo zriaďovateľ neumožnil na vzdelávanie.

7. *What is the role of **pedagogy faculties** in continuous training? What are the links between initial and continuous training and between education faculties responsible for initial training of teachers and the Methodology and Pedagogy Centre that coordinates continuous professional development for teachers?*

SKU nie známa konkrétna forma spolupráce, či koordinácie medzi pedagogickými fakultami a MPC v poskytovaní vzdelávania. Rovnako nám nie je známe ani žiadne prepojenie medzi obsahom vzdelávania na fakultách a kontinuálnym vzdelávaním.

8. *Have other concrete measures been taken to attract and retain talented young people to the teaching profession since July 2014?*

Na zvýšenie atraktivity učiteľského povolania neboli, okrem nedostatočného zvýšenia platov o 5% (viď bod 1), prijaté žiadne konkrétne opatrenia. SKU systematicky poukazuje na celý rad motivačných opatrení v oblasti celoživotného vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, sociálnych a kultúrnych benefitov, ktoré by mohli zvýšiť atraktivitu nášho povolania, vláda však, podľa našich vedomostí, ani v tomto smere doposiaľ nevyvinula žiadnu konkrétnu aktivitu.

9. *In general, what **funding** is planned to support improved training and conditions for teachers and is the funding sustainable in the longer term?*

Pokiaľ je nám známe, financovanie ďalšieho vzdelávania učiteľov a vytvárania podmienok na ich prácu je v prevažnej miere závislé na schopnosti vlády čerpať prostriedky z fondov EÚ. Financovanie školstva prostredníctvom fondov EÚ považujeme za vhodný a užitočný doplnok, ale nie systémové riešenie. Týka sa to hlavne metodickej a odbornej podpory učiteľov, vybavenia škôl učebnými pomôckami, odbornými učebňami ako aj technického stavu škôl. Za systémové opatrenie preto naďalej považujeme zvyšovanie podielu financií zo štátneho rozpočtu. Vláda SR a NR SR opakovanne deklarovali školstvo ako prioritu a preto sa rovnako ako signatári vyššie spomenutej výzvy pred dvoch rokov domnievame, že by sa zvyšovanie objemu financií pre školstvo malo uskutočniť hlavne prerozdelením podielov štátneho rozpočtu medzi jednotlivými ministerstvami. Ako však vyplýva z Národného programu reforiem, vláda nemá v pláne zvyšovať podiel štátnych výdavkov na vzdelávanie. Čiastkové a opäť nesystémové opatrenia z posledného obdobia podľa nášho názoru vláda

realizuje len vďaka dočasnému poklesu počtu žiakov na školách.

*10. What measures were taken further to declining PISA results? In particular, what modifications were adopted for **state curricula** since 2014? How are they to improve educational outcomes?*

Okrem schválenia dokumentu s názvom Vecný a časový plán opatrení na zlepšenie výsledkov žiakov v medzinárodnom meraní žiakov OECD – PISA nám nie sú známe žiadne ďalšie opatrenia. Zo samotného dokumentu vyplýva, že ministerstvo doteraz presne nepozná príčiny zhoršujúcich sa výsledkov našich žiakov, ani slabé miesta školského systému vzhľadom k testovaniu. Mnohé z opatrení majú dlhodobý horizont realizácie, niektoré s krátkodobým horizontom sa už dnes nedarí naplňať (napr. spustenie metodického portálu pre učiteľov na webovom sídle ŠPÚ). Z navrhovaných opatrení rozhodne nesúhlasíme so zámerom, aby sa didaktické pomôcky a vybavenie učebni zabezpečovalo formou projektov cez európske fondy. V praxi by to mohlo viesť k výrazným rozdielom vo vybavení jednotlivých škôl. Myslíme si, že vybavenie škôl učebnými pomôckami by sa malo riešiť plošne (z prostriedkov štátneho rozpočtu) a nie selektívne.

Na jeseň prebiehalo pripomienkovania ŠVP pre gymnáziá, koncom roka ministerstvo informovalo o novom ŠVP pre základné školy, ktorý má platiť od 1.9. 2015. Presné znenie zatiaľ nepoznáme, ŠVP zatiaľ nebol zverejnený. V zásade však ide len o úpravu reformy z roku 2009. Učiteľia prijali reformu skôr negatívne, hlavne preto, že nebola pripravená. Efekt reformy zatiaľ nepoznáme, žiaci učiáci sa po novom ešte neprešli medzinárodnými testovaniami. Vo všeobecnosti prevláda medzi učiteľmi skôr skeptický názor, obávame sa, že v ďalšom testovaní PISA dosiahnu naši žiaci ešte horšie výsledky. Z vlastnej praxe vieme, že mnohí učiteľia sa s reformou vôbec

nestotožnili, vyučujú „po starom“ alebo celkom „po svojom“.

V celom procese prípravy nových vzdelávacích programov, ktorý postupne pre jednotlivé stupne prebiehal posledný rok a pol, chýba transparentnosť a učiteľom spätná väzba o tom, ako boli posudzované ich pripomienky. Pred schválením nového ŠVP neboli zverejnené pripomienky k ŠVP a odôvodnenie ich zamietnutia či akceptácie.

11. How are teachers and schools being accompanied to take ownership of revised curricula and be enabled to teach according to them?

Učitelia sa sťažujú, že im v ŠVP chýba prepojenosť učiva a medzipredmetové vzťahy, kvalitné učebnice, hlavne širší výber učebníc, chýbajú metodiky a didaktiky, ako vyučovať novým spôsobom, školenia, chýba metodické zázemie a pomoc zo strany ŠPÚ a MPC – hlavne praktické ukážky ako viesť hodiny, aby si žiaci osvojili jednotlivé kompetencie – vo všeobecnosti chýba zdieľanie najlepšej praxe. Rovnako nie je v ŠVP dostatočne vysvetlené, že ŠVP je minimum vedomostí a zručností, mnohí učitelia si ho vysvetľujú ako maximum.

*12. What measures were taken since last July to improve the distribution of **textbooks** on time and in appropriate quantities to schools? What are the perspectives for September 2015 in terms of timely delivery of textbooks? What is the situation and objectives linked to opening the textbook market?*

Aj keď ministerstvo dodalo milión nových učebníc, školám stále chýba približne štvrtina učebníc z celkových požiadaviek, pričom niektoré reformné učebnice neboli ešte ani napísané. Ďalší problém je, že mnohé učebnice, ktoré školám zabezpečilo ministerstvo, sa pre nízku kvalitu vôbec nevyužívajú. Školy tento problém zväčša riešia nákupom kvalitnejších učebníc na náklady rodičov. Určitý malý

krok urobilo ministerstvo v zákone 377 v decembri 2014, vďaka ktorému ministerstvo môže prideliť škole príspevok na učebnice a učebné texty z vopred schváleného zoznamu.

Problém stále vidíme v centrálnom nákupe učebníc, ktorý spôsobom, ako je u nás realizovaný, nedokáže zabezpečiť zlepšovanie kvality učebníc. Centrálny nákup je pritom rizikový aj z hľadiska klientelizmu a korupcie. Doteraz nie je jasné, podľa akých kritérií sa rozhoduje, ktorá učebnica dostane schvaľovaciu či odporúčaciu doložku ministerstva školstva, bez ktorej nemôže byť distribuovaná v rámci systému, ktorý zabezpečuje štát. Centrálny nákup si pritom vyžaduje aj náklady spojené so skladovaním učebníc, čím sa distribúcia na úkor štátu predražuje. Ak si škola objedná iné učebnice (mimo centrálnej distribúcie ministerstva), tak náklady spojené s distribúciou platí vydavateľ a nie škola. O to viac nás znepokojuje medializovaná informácia z konca minulého roka, podľa ktorej Úrad pre verejné obstarávanie potvrdil, že ministerstvo školstva v súvislosti s distribúciou učebníc porušilo zákon a pripravilo tak daňových poplatníkov o pol milióna eur.

Nie sú nám známe žiadne zámery ministerstva otvoriť trh s učebnicami.

*13. In light of the adoption of the Strategy for Digitisation of the Education sector adopted last September, what is the situation regarding **digitalisation of textbooks** and actual usage of such **digital teaching material** in schools?*

Na naplnenie cieľov a úloh, ktoré si kladie stratégia, počíta tento dokument s finančnými prostriedkami vo výške 100-140 mil. eur ročne. SKU je znepokojená, že s týmito prostriedkami sa nepočíta ani v predbežných návrhoch rozpočtov na ďalšie roky,

ani v Národnom programe reforiem. Nesúhlasíme so zámerom, aby sa opatrenia z dokumentu financovali len z eurofondov, alebo aby sa financovanie presunulo na zriaďovateľov či dokonca rodičov.

Zdigitalizované učebnice na portáli e-aktovka nemôžu nahradiť digitálne učebnice a digitálne učebné materiály. V súčasnosti môžu učitelia využívať *Planétu vedomostí*, ktorá je však zameraná len na prírodovedné predmety a kvalita obsahu nie je vždy uspokojivá. Do konca roku 2015 by malo dostať 2659 škôl (mimo Bratislavského kraja) možnosť využívať vyše 14 000 digitálnych vzdelávacích objektov z projektu *Moderné vzdelávanie – Digitálne vzdelávanie*. SKU nemá informácie, v akom štádiu sa projekt nachádza. V súčasnosti neexistuje žiadna centrálna knižnica digitálnych materiálov pre všetky predmety dostupná všetkým školám.

*14. What is the situation concerning the **new electronic tests in grade 9 and at end of secondary education and of the new general test in grade 5**? What concrete follow-up if foreseen to the tests, in particular concerning **support to under-performing schools/teachers/pupils and reduction of performance gaps**?*

Na viac ako 1600 vybraných školách už prebehli dve záťažové on-line testovania pre piatakov, deviatakov a maturantov, ktoré ale z technických príčin neboli úspešné. Mnohí učitelia sú ako autori a posudzovatelia zapojení do vytvárania elektronických testov z rôznych predmetov. Databáza testov sa vytvára postupne, počas trvania projektu ESF e-test v NÚCEMe. Nevýhodou realizácie činností v rámci európskych projektov je, že všetky činnosti v projekte sú súbežné, neexistuje teda vopred pripravené technické zázemie a podpora pre tvorcov, čo prináša časté zmeny a revízie počas trvania projektu a negatívne to ovplyvňuje celý proces.

SKU nie sú známe žiadne štandardizované postupy, podľa ktorých by školy/učitelia/žiaci na základe výsledkov v Testovaní 9 dostávali osobitnú podporu zo strany ministerstva alebo jeho organizácií a ani sme doposiaľ nepočuli, že by sa nejaké pripravovali.

15. Are any other measures on-going or planned for the near future that are relevant to learning outcomes or curricula?

Vláda SR stále neschválila žiadnu dlhodobú koncepciu strategických krokov na zlepšenie nášho školského systému. Všetky zmeny prichádzajú podľa nášho názoru bez jasnej prognózy a predstavy, do akej miery pozitívne ovplyvnia vzdelávací proces a výsledky žiakov. Okrem očakávaného zverejnenia ŠVP pre materské školy a základné školy pre jednotlivé predmety nevieme o žiadnych plánovaných opatreniach v tejto oblasti. Ministerstvo navyše širokú pedagogickú a nepedagogickú verejnosť k týmto témam včas komplexnejšie neinformuje a teda k tomu ani neprebíha žiadna diskusia.

*16. Apart from measures to train teachers to teach students with special needs in mainstream classes, measures for pre-primary schools capacities and measures targeted at Roma children, what **systemic measures** are in the pipeline to increase inclusiveness of mainstream education?*

V oblasti inkluzívneho vzdelávania medzi učiteľmi dlhodobo narastá znepokojenie v dôsledku slabej personálnej podpory, preťažnosti a nízkej odbornej pripravenosti. Absentuje jasná stratégia a vízia na systémové riešenie problematiky. Dosiaľ realizované projekty hradené z eurofondov na podporu marginalizovaných rómskych komunit zlyhávali v spôsobe dodávania pomôcok na školy. Projekty neboli realizované na všetkých školách. Vďaka nim vybrané školy síce získali asistentov, ministerstvo sa však

nezaviazalo udržať ich pracovné pozície. Nesúhlasíme s krátkodobými riešeniami v tejto oblasti bez toho, aby sa vytváral stabilný, dlhotrvajúci systém podpory inkluzívneho vzdelávania.

Vláda odporúčala školám vytvoriť pracovné úväzky pre odborných zamestnancov – špeciálnych pedagógov, reálne ale tieto potreby neboli pokryté finančnými prostriedkami. Zároveň neboli navýšené ani potrebné pracovné miesta v poradenských zariadeniach. Pre úspešnú integráciu je nevyhnutné aktívne pôsobenie v celom spektre integračného procesu, na to však chýbajú kapacity pre prácu s rovesníckou skupinou, s učiteľmi, s rodinou, ktorej dieťa sa má integrovať. Celá zodpovednosť sa potom prenáša na triednych učiteľov a vyučujúcich, čo ale nie je reálne uskutočniteľné, pretože títo učitelia nemajú krátené pracovné úväzky a nie sú na túto prácu odborne spôsobilí. Do škôl pribúdajú integrovaní žiaci, pričom podmienky na integráciu nie sú splnené, školám chýbajú odborníci pre deti s narušenou komunikačnou schopnosťou, pre nevidiacich žiakov, aj keď títo sa takisto úplne bežne integrujú do škôl. Jeden špeciálny pedagóg s jednou špecializáciou na škole, napríklad pri počte 35 integrovaných žiakov s rôznymi postihnutiami, nestačí.

Ďalším problémom je pretrvávajúci nedostatok asistentov pedagógov. V septembri 2014 vláda rozhodla o navýšení počtu asistentov zdravotne postihnutých žiakov podľa požiadaviek škôl. Ministerstvo však uspokojilo len žiadosti na rok 2014, stále ešte nie sú uspokojené ani všetky žiadosti z roku 2013. Zároveň neboli uspokojené požiadavky na rok 2015. Počet asistentov nekorešponduje s počtom odporúčaní CPPPpP. Stáva sa, že do školy na miesto asistenta nastúpi nezamestnaný poberateľ podpory bez potrebnej

kvalifikácie. Pedagogickí asistenti by mali mať povinné vzdelanie v odbore špeciálnej pedagogiky, inak nemožno hovoriť o integrácii/inklúzii žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Asistenti s maturitou v inom odbore totiž nie sú adekvátnym riešením. Legislatíva rovnako umožňuje školám (často na nátlak zriaďovateľov v obciach) mať maximálne možné počty žiakov v triede a neznižovať ich stav ani v prípade, keď sú v nej integrovaní žiaci so ŠVVP.

*17. What measures have been taken / are planned to **fight segregation in education**: e.g. transferring Roma students from special needs education to mainstream education (with additional support, eliminating all/majority Roma preparatory classes, etc)?*

Dlhodobu sa realizujú národné projekty MRK 1 - celodenný systém, MRK 2, MRK3 - PRINED, ktoré ale školy nemôžu čerpať súbežne, aj keď by to potrebovali. Stále neboli na školy dodané všetky objednané pomôcky ani z prvého celonárodného projektu MRK 1. Pozitívne na nás zapôsobili správy o modulových kontajnerových materských školách, aj keď tie sú viazané na spoluprácu s obcou - zriaďovateľom. Bohužiaľ, ak zriaďovateľ (obec) nespolupracuje, projekt sa nezrealizuje. Ako diskriminačné vnímame, že z týchto projektov sú vynechané špeciálne školy, hoci sa v nich takisto vzdelávajú žiaci so špeciálnymi potrebami z marginalizovaných komunit, ktorým sa takýchto výhod a materiálneho zabezpečenia nedostáva.

Odporúčania SKU

1. Otvoriť verejnú diskusiu o potrebách a smerovaní slovenského školstva. Ministerstvo by podľa nášho názoru malo prejsť väčšiu iniciatívu pri získavaní

podpory odbornej i laickej verejnosti včasným a konkrétnym zverejňovaním pripravovaných opatrení. Ministerstvo spolu s podriadenými inštitúciami by rovnako malo zverejňovať čo najväčšie množstvo informácií zo zasadnutí poradných orgánov (napr. Rady pre systémové zmeny v školstve alebo Kurikulárnej rady, z priebehu pripomienkovania zákonov a pod. (napr. pripomienkovania ŠVP), preklady štúdií a odporúčaní európskych inštitúcií či OECD a i.

2. Sprehľadniť a zjednotiť spôsob financovania škôl a školských zariadení. SKU v tejto oblasti navrhuje zjednotenie všetkých kompetencií pod prenesené kompetencie. Zároveň dlhodobo žiadame, aby všetky prostriedky určené na žiaka dostávala priamo škola a nedochádzalo k prerozdeľovaniu prostriedkov u zriaďovateľa. Súčasný spôsob financovania vedie k nerovným možnostiam jednotlivých škôl a žiakov.

3. Investovať do vzdelávania. Vláda a parlament opakovane vyhlásili, že školstvo je prioritou, no napriek tomu vláda nepristúpila k zvyšovaniu štátnych výdavkov do školstva. Domnievame sa, že rozsiahle investície si vyžadujú hlavne tieto oblasti: učebnice, didaktické materiály, učebné pomôcky, laboratóriá, digitálne učivo, asistenti učiteľov, príprava budúcich učiteľov, modernizácia zariadenia a technického stavu budov. Zvyšovanie výdavkov na školstvo vníma SKU ako investíciu do budúcnosti a rozvoja celej spoločnosti, premietnuť by sa malo hlavne do zvyšovania normatífov na žiaka na všetkých typoch škôl a školských zariadení s dôsledným prehodnotením tvorby normatívu.

V otázke zvyšovania finančných prostriedkov vidíme dva hlavné zdroje. V prvom rade by mala vláda prerozdeliť podiel štátnych výdavkov medzi jednotlivými ministerstvami v prospech školstva.

V druhom rade vidíme veľké zdroje v dôslednom realizovaní odporúčaní EK a OECD v daňovej oblasti.

4. Investovať do ľudského potenciálu v školách, zatraktívniť učiteľské povolanie a zvýšiť tak záujem najlepších študentov o profesiu.

Aby v roku 2020, po skončení štúdia na pedagogických fakultách, mohli do škôl nastúpiť dnešní najlepší absolventi stredných škôl, mala by vláda čo najskôr jednoznačne vyriešiť otázku nástupných plátov učiteľov, nárastu plátov v závislosti od rokov praxe, kariérneho systému učiteľov a sociálno-kultúrnych benefitov.

Navrhujeme preto skokovo zvýšiť nástupný plat učiteľa tak, aby predstavoval aspoň dvojnásobok minimálnej mzdy na Slovensku a vyrovnal sa aspoň priemeru V3 k pomeru HDP na obyvateľa s platnosťou od roku 2016.

Situáciu starších učiteľov v školstve, podobne ako je to v mnohých krajinách EÚ, možno riešiť viacerými spôsobmi, napr. zavedením definitívy, znížením priamej vyučovacej činnosti, znížením veku pre odchod do dôchodku a právnou ochranou pred prepustením v preddôchodkovom veku.

Súčasne navrhujeme znížiť počet pedagogických fakúlt a výrazne posilniť praktickú prípravu počas bakalárskeho aj magisterského štúdia.

Nízku atraktivitu učiteľského povolania spôsobuje aj nízky stupeň právnej ochrany učiteľov, preto navrhujeme posilniť opatrenia a prevenciu voči mobbingu, bossingu a porušovaniu zákonov v školskom prostredí, napr. aj zriadením inštitútu školského ombudsmana a vytvorením antimobbingového zákona.

5. Vypracovať a schváliť stratégiu systémových opatrení, ktoré by mali podporu tak širšej odbornej verejnosti ako aj relevantného politického spektra.

Osobitnú pozornosť treba pritom venovať realizácii celoplošných, systémových a dlhodobých opatrení a riešení v oblasti integrácie a inklúzii žiakov.

Súčasťou týchto opatrení by mala byť aj cielená podpora škôl, ktoré dosahujú slabšie výsledky v testovaniach. Ďalej odporúčame vytvoriť objektívne kritéria na meranie kvality škôl. Aktuálne kritéria dávajú na jednu úroveň školy s výberovými žiakmi (nadpriemerne talentovanými) na jednej strane a školy so žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia na strane druhej.

Zoznam použitých skratiek:

SR	Slovenská republika
ČR	Česká republika
EÚ	Európska únia
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
SKU	Slovenská komora učiteľov
NPR	Národný program reforiem
HDP	hrubý domáci produkt
IKT	informačno-komunikačné technológie
MPC	Metodicko-pedagogické centrum
ŠPÚ	Štátny pedagogický ústav
ŠVP	Štátny vzdelávací program
NÚCEM	Národný ústav certifikovaných meraní
ESF	Európsky sociálny fond

Slovenská komora učiteľov

Ružová dolina 29, 821 09 Bratislava

CPPPaP Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva
a prevencie

ŠVVP špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby

MRK (1, 2, 3) projekty spolufinancované zo zdrojov EÚ zamerané na
inklúziu marginalizovaných rómskych komunit